

USNESENÍ ETICKÉ KOMISE VYSOKÉ ŠKOLY EKONOMICKÉ V PRAZE

Etická komise Vysoké školy ekonomické v Praze („Etická komise VŠE“ nebo také „Komise“) dospěla po projednání podnětu doc. Ing. P. D., Ph.D., rektora Vysoké školy ekonomické v Praze, k následujícímu závěru: „Etická komise VŠE shledala, že projednávané působení doc. Ing. M. Š., CSc., děkana Národohospodářské fakulty VŠE v Praze, ve veřejném prostoru České republiky je v rozporu s Etickým kodexem VŠE, který bezprostředně souvisí s morálními hodnotami a morální odpovědností členů akademické obce a rovněž i rolí a společenským postavením vysokoškolského učitele a funkcionáře veřejné vysoké školy.“

Zdůvodnění:

Etická Komise VŠE se tímto podnětem k projednání možného porušení [Etického kodexu VŠE](#) zabývala na žádost doc. Ing. P. D., Ph.D., rektora Vysoké školy ekonomické v Praze, ze dne 10. 5. 2023. Tento podnět splnil všechny formálně-procesní náležitosti (viz Článek 3, bod 1. a 2. [Jednacího řádu Etické komise Vysoké školy ekonomické v Praze](#)) a byl dne 11. 5. 2023 přijat k dalšímu projednání. Jednání Komise proběhlo dne 23. 5. 2023. Na jednání Komise byl v souladu s Článkem 3, bod 3. přizván pan rektor P. D., jakožto předkladatel podnětu, a pan děkan M. Š., jehož jednání bylo Komisí posuzováno. Etická komise VŠE je vnitřním orgánem univerzity zřízeným pro práci v oblasti etické odpovědnosti. Členy Etické komise VŠE jmenuje rektor. V souladu s Částí IV. Etického kodexu VŠE platí, že Etická komise VŠE je ustavena k posuzování podnětů ve věci dodržování Etického kodexu. Etický kodex je vnitřním dokumentem univerzity, kterým se členové akademické obce VŠE (tedy akademičtí pracovníci a studenti VŠE) i její zaměstnanci dobrovolně hlásí k vyznačeným hodnotám. Jedná se o dokument, který v souladu s článkem 4 [Statutu Vysoké školy ekonomické v Praze](#) stanovuje principy a pravidla etického chování zaměstnanců a studentů VŠE a dále upřesňuje některé hodnoty VŠE, jako například tradiční morální hodnoty svobodné a demokratické společnosti, které jsou rovněž předmětem [Mise VŠE](#).

V červnu roku 2022 byl Etický kodex dále zpřesněn Morálně-etickými zásadami vedoucích pracovníků VŠE („Zásady“) příloženými k prohlášení rektora VŠE u příležitosti jmenování M. Š. děkanem Národohospodářské fakulty VŠE v Praze (celý text prohlášení je k dispozici [zde](#)). K těmto Zásadám pan rektor dále uvedl, že byly vymezeny nad rámec hodnot uvedených v Etickém kodexu VŠE, a dále že se jedná o Zásady, které bude obecně od děkanů fakult a členů vedení Vysoké školy ekonomické v Praze po celou dobu výkonu jejich funkce požadovat. Prostřednictvím těchto Zásad tak došlo k definici základních hranic pro případné budoucí diskuze o tom, jak by měli vedoucí pracovníci VŠE přispívat k dobrému jménu Vysoké školy ekonomické v Praze a podporovat také jeho šíření. Ačkoli se Etická komise VŠE s obsahem tohoto dokumentu plně ztotožňuje a kvituje také, že jmenování doc. M. Š. do funkce děkana Národohospodářské fakulty VŠE bylo ze strany rektora P. D. blíže okomentováno a tímto způsobem doplněno, její působností je ve shodě s výše uvedeným „*posuzovat podněty ve věci dodržování Etického kodexu VŠE*“. Morálně-etické zásady vedoucích pracovníků VŠE přímou součástí Etického kodexu VŠE nejsou, tj. výše uvedené usnesení Etické komise VŠE i jeho zdůvodnění se nezabývají analýzou souladu s těmito Zásadami. Předmět posouzení Etické Komise VŠE stran podnětu rektora P. D. je tak soustředěn na otázku, zda uvedenými jednáními děkana M. Š. došlo k porušení Části I., bodu 1. Etického kodexu VŠE: „*Člen/ka akademické obce VŠE i zaměstnanec/zaměstnankyně VŠE zachovává při své práci a studiu vysoký standard dodržování mravních principů a etických zásad.*“ a k porušení Části I., bodu 9.: „*Člen/ka*

akademické obce VŠE i zaměstnanec/zaměstnankyně VŠE dbá na upevňování vážnosti a dobrého jména VŠE a svou činností i chováním se snaží k němu přispívat.“

Členové Etické komise VŠE projednali tento podnět s maximální péčí, dle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Nejsou v pozici soudců ani advokátů a nesnaží se i s ohledem na svá různá profesní zaměření vykládat právní normy. **Posuzovaná záležitost je vnitřní záležitostí VŠE, která souvisí s morálními hodnotami a morální odpovědností členů akademické obce VŠE a rovněž obecně i s rolí a společenským postavením vysokoškolského učitele a funkcionáře veřejné vysoké školy. Právě tento fakt je dle názoru Etické komise VŠE i kvůli mediálnímu tlaku kolem celé záležitosti zcela upozaděn a je nutné ho úvodem připomenout.**

Členové Etické komise VŠE rovněž zdůrazňují, že svým usnesením neupírají nikomu právo na svobodné vyjadřování a shromažďování a ani nikterak nehodnotí osobní politické a společenské postoje členů akademické obce VŠE. Prvotním zájmem nejen jejich, ale všech dalších členů akademické obce VŠE i jejich zaměstnanců však je, bylo a bude dobré jméno VŠE v očích veřejnosti, tj. jejích studentů, uchazečů o studium, zaměstnanců, akademiků, absolventů, partnerů i širší veřejnosti. I z toho důvodu považují členové Etické komise VŠE v Praze za důležité zdůraznit fakt, že **osoba ve funkci děkana jedné z fakult veřejné vysoké školy musí vždy zvažovat, jaký dopad mají její vlastní veřejné aktivity na celou univerzitu. V daném případě je dle Etické Komise VŠE jednoznačné, že veřejné aktivity děkana M. Š. oprávněně vzbuzují negativní reakce uvnitř akademické obce VŠE, mezi absolventy univerzity i v řadách odborné veřejnosti, čímž dochází k objektivnímu poškozování zájmů VŠE (bez ohledu na možné pozitivní ohlasy u části laické i odborné veřejnosti, které přirozeně Komise plně respektuje). Výše uvedené podtrhuje i fakt, že děkan M. Š. na opakovaná upozornění rektora P. D. adekvátně nereagoval. Takové jednání nad rámec výše uvedených dopadů rovněž významně poškozuje zdravé akademické prostředí.**

Rektor VŠE ve svém podání upozorňuje na tři konkrétní jednání děkana M. Š. ve veřejném prostoru České republiky.

V první řadě se jedná o účast na protivládních demonstracích na podzim roku 2022, kdy z historických snímků webu (například [zde](#) ze dne 6. 9. 2022, nebo [zde](#) ze dne 28. 9. 2022) zcela jednoznačně vyplývá, že pan děkan jako jeden z hlavních podporovatelů na těchto akcích veřejně vystoupil – jako český ekonom, děkan Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze. Programové prohlášení, respektive Plán České republiky na 1. místě, pak mimo jiné obsahuje i části nazvané „Ukončení plánovaného ředění národa“. I z toho důvodu se někteří členové Etické komise VŠE v Praze již v minulosti dobrovolně, mimo jednání o konkrétním podnětu, na svém webu vyjádřili, že: *„Již pouhá účast pana děkana na politických demonstracích, kde zaznívají nepřijatelné populistické, nenávistné, extrémistické a nacionalistické názory, které nebezpečně deformují náš veřejný prostor, je nejen v dnešní době silně nevhodná a poškozující dobré jméno VŠE.“* (celý text vyjádření je dispozici [zde](#)). Z hlediska obsahu vystoupení děkana M. Š. nutno konstatovat, že se na mnohých místech jedná o osobní urážky veřejně činných osob, nikoli objektivní kritiku podloženou verifikovatelnými daty, což od vědecky činných osob a čelních představitelů veřejné vysoké školy obecně očekávají jak obecná mravní nepsaná pravidla, tak svým charakterem a podstatou i Etický kodex VŠE. Etická komise VŠE vyjadřuje v tomto ohledu politování nad tím, že ve veřejném prostoru nezaznívala častěji racionální a věcná argumentace tak, jak od pana děkana místy zaznívala i na jednání Etické komise VŠE dne 23. 5. 2023. Etická komise VŠE pak v tomto ohledu rovněž souhlasí s argumentací rektora VŠE, který mj. říká, že: *„V případě jednání děkana jedné z fakult je nezbytné uvést, že jeho*

vystupování a vyjadřování bude podstatnou částí veřejnosti vždy vnímáno jako postoj celé fakulty, přičemž s nimi bude spojována pověst vysoké školy se všemi potenciálními dopady na její reputaci.“ a dále, že: „Vystupování vedoucích představitelů je vždy, minimálně v očích veřejnosti, vnímáno jako vystupování samotné Vysoké školy ekonomické v Praze.“ Tímto svým jednáním porušil dle názoru Etické komise VŠE děkan M. Š. oba výše citované body Etického kodexu VŠE.

Dále rektor VŠE ve svém podnětu uvádí, že „i přes vytknutí výhrad ke způsobu reprezentace funkce děkana NF pan doc. Ing. M. Š., CSc., pokračoval ve veřejných vystoupeních, která podle jeho názoru poškozují dobré jméno VŠE, např. v rozhovoru s Petrem Štěpánkem ([zde](#)), nebo v rozhovoru s Petrem Hájkem ([zde](#)).“ Není předmětem posouzení Etické komise VŠE, jak vytknutí těchto výhrad probíhalo, Etická komise VŠE se v tomto ohledu vyjadřuje čistě jen k domnělému porušení Etického kodexu VŠE. I zde pak dle názoru jejích členů k porušení výše citovaných bodů Etického kodexu VŠE došlo. Oba rozhovory byly natočeny v lednu 2023, tj. s dostatečným časovým odstupem od výše diskutovaných demonstrací. Děkan M. Š. v rozhovoru s Petrem Štěpánkem nikterak na reakce a výtky rektora P. D. ani ostatních členů akademické obce VŠE nereaguje – nadále ve veřejném prostoru vystupuje jako děkan Národohospodářské fakulty VŠE v Praze a nadále pokračuje i v nevhodných až urážlivých výrociích na konto některých veřejně činných osob. V rozhovoru s Petrem Hájkem se sice pan děkan ohrazuje, že nehovoří za VŠE ani za Národohospodářskou fakultu VŠE v Praze, nicméně hned v samotném úvodu moderátor odkazuje na výše diskutované protivládní demonstrace, čímž poukazuje na celkový kontext, ve kterém se jednotlivá vystoupení odehrávají a který nelze pro posouzení podnětu ze strany Etické Komise VŠE ignorovat. **To dle názoru Etické komise VŠE podtrhuje i fakt, že děkan M. Š. používá formulace typu „30 % našich studentů na fakultě“ apod. Funkce děkana opravdu nekončí opuštěním budovy VŠE, což je patrné i z těchto prohlášení.** Na řadě míst děkan M. Š. i v tomto rozhovoru využívá různé poznatky k závěrům, které zcela postrádají známky objektivní analýzy, a nesou se v duchu opovrhování s názorovými oponenty. Velmi silně pak děkan M. Š. právě v tomto rozhovoru dehonestuje studenty „své“ fakulty i obecně studenty VŠE. Rektor P. D. ve svém podnětu uvedl, že: „Vyjádření na adresu studentů považuje rektor za způsobitelné poškodit pověst studentů a absolventů VŠE na veřejnosti a též následně při jejich profesním vývoji na pracovním trhu. Uvedené vyjádření je rovněž způsobitelné negativně ovlivnit zájem případných budoucích uchazečů o studium na NF a na Vysoké škole ekonomické v Praze obecně.“ S tímto argumentem se Etická komise VŠE bez dalšího ztotožňuje. **Jsou to právě studenti, kteří tvoří srdce naší akademické obce a o jejichž zájmy by mělo v první řadě jít.**

Poslední diskutovanou událostí je dění kolem demonstrace na Václavském náměstí v Praze dne 11. 3. 2023, po které byl děkan M. Š. přítomen incidentu spojenému s fyzickým konfliktem mezi částí demonstrantů a zasahujícími příslušníky Policie České republiky (viz videozáznamy [zde](#), a například také [zde](#)). Byť se pan děkan této demonstrace aktivně neúčastnil, byl s následným incidentem, který spočíval v pokusu o průnik do prostor Národního muzea v Praze a sejmutí ukrajinské vlajky, v mediálním prostoru přímo spojován. Tím je i dle názoru Etické komise VŠE v očích veřejnosti spojován s osobami podporujícími ruskou agresi vůči Ukrajině. Z etického hlediska je zásadní prohlásit, že násilí v jakékoli podobě je nepřipustné. Násilí z principu nespadá do oblasti morálního jednání jakožto sociální interakce a je třeba jej odsoudit v jakékoli formě, jelikož kde začíná násilí, končí možnost diskuse, seberealizace a kreativity, což je zcela v rozporu s principy akademické obce, kde by otevřená diskuse a respekt měly být normou. Spojitost aktivit vrcholového funkcionáře veřejné vysoké školy s osobami a skupinami šířícími silně kontroverzní společenské a politické názory, které jsou vnímány jako extremistické, je přirozeně přenášena i na vnímání školy jako celku. Toho by si měl být pan děkan vědom a takových aktivit se – i s ohledem na další výše projednávaná jednání, a tedy

znovu onen celkový kontext – vyvarovat, a to jak svojí fyzickou přítomností, tak i přirovnáními typu „*to je horší než Palachův týden*“. Z uvedených důvodů i zde Etická komise VŠE vidí jasné porušení Etického kodexu VŠE ve dvou výše citovaných bodech.

Závěrem chtějí členové Etické komise VŠE v Praze zdůraznit, že byt' se nabízí otázka, proč pan rektor pro svůj podnět uvedl právě tři výše uvedená jednání pana děkana ve veřejném prostoru (a tato otázka byla na jednání Komise blíže diskutována), respektovali mantinely své působnosti a při svém jednání se striktně drželi obsahu předloženého podnětu.